

2015-11-12

Divisionen för främjande och förvaltning

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se

Remiss om ändringar i förordningen (2011:1088) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen

Ert dnr M2015/03655/R

Jordbruksverket har fått möjlighet att yttra sig över förordning om ändring i förordningen (2011:1088) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.

Jordbruksverkets synpunkter

I september 2015 yttrade Jordbruksverket sig över promemorian ”Anläggningsbesked för biodrivmedel”. Denna förordningsändring görs för att genomföra förslaget om anläggningsbesked, med förbehållet att riksdagen godkänner propositionen. Jordbruksverket hänvisar till yttrandet om anläggningsbesked (ert dnr M2015/3227/R, vårt dnr 4.5.17 - 9003/2015).

Olämpligt begrepp

Jordbruksverket anser att det är olämpligt att använda begreppet ”livsmedelsbaserade biodrivmedel”. Vi förstår att det är en direktöversättning hämtad från EU-kommissionens riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd och energi för 2014–2010. Vi föreslår att Miljö- och energidepartementet istället anger vilka råvaror, delar av råvaror, mognadsstadium, sort och egenskaper som avses.

Genom användning av begreppet ”livsmedelsbaserade biodrivmedel” indikeras att första generationens biodrivmedel alltid konkurrerar med livsmedel. Det är inte korrekt och kan inte heller anses vara teknikneutralt eftersom lagstiftningen därmed är med och försvårar för vissa biodrivmedel. Begreppet får konsumenterna att tro att det produceras biodrivmedel från livsmedel som är avsedda att förtäras.

I EU:s livsmedelsförordning (178/2002)¹, står att i denna förordning avses med livsmedel, alla ämnen eller produkter, oberoende av om de är bearbetade, delvis bearbetade eller obearbetade, som är avsedda att eller rimligen kan förväntas att förtäras av människor. Om vi använder den här definitionen även utanför den här

¹ EU:s livsmedelsförordning (178/2002) om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet

lagstiftningen, skulle sista stycket ”som är avsedda att eller rimligen kan förväntas att förtäras av människor” innebära att spannmål eller andra stärkelserika grödor, samt socker- eller oljegrödor avsedda för att bli biodrivmedel, inte är livsmedel. Detta förstärker bilden av att begreppet livsmedelsbaserade biodrivmedel är ologiskt.

Det finns även flera tankeled som glömts bort. Det finns olika sorter av de flesta jordbruksgrödorna som har olika egenskaper som behövs för olika ändamål. Dessutom utvecklas jordbruket hela tiden och ökar därmed sin produktivitet. Detta utvecklas i de två följande avsnitten.

Olika egenskaper och olika avsikter

En gröda kan ha olika egenskaper beroende på vilken sort det är. Livsmedelsindustrin, har olika krav på brödvete och pastavete. Den kemiska industrin, foderindustrin och drivmedelsindustrin efterfrågar andra egenskaper för sina behov. Det finns alltså olika sorters vete, sockerbetor, raps med olika egenskaper som används för olika ändamål.

Avsikten med odlingen kan ändras under året beroende på hur förhållandena under tillväxten påverkar egenskaperna i grödan. Avsikten kan från början vara att sälja grödan till livsmedelsindustrin. Om t.ex. vetet inte uppfyller kraven för brödvete kan lantbrukaren välja att sälja sitt vete till den kemiska industrin eller elda upp den. I det senare fallet finns det numera risk för att lantbrukaren får betala tillbaka eventuellt investeringsstöd till biopannan. Att strunta i att skörda eller slänga spannmålet innebär ingen återbetalning av stöd.

Mellangrödor och fånggrödor

Det finns fler aspekter på definitionen av livsmedel och uteslutandet av vissa biodrivmedel från möjligheten till stöd. Det finns något som heter mellangrödor och det finns fånggrödor. Fånggrödor odlas för att inte växtnäringsämnen ska läcka från jordbruksmarken. Fånggrödorna plöjs ner i marken inför nästa sådd. Mellangrödor odlas precis som fånggrödor mellan den så kallade ordinarie odlingen. Mellangrödan plöjs inte ned utan skördas. Mellangrödan hinner inte mogna och kan inte användas till livsmedel eller foder men kan användas exempelvis som råvara i en biogasanläggning.

Enligt EU:s definitioner skulle biogas producerad utifrån något slags spannmål som mellangröda vara ett så kallat ”livsmedelsbaserat biodrivmedel”. I och med det skulle företaget uteslutas från de skattelättnader som promemorian om anläggningsbesked beskriver, om de startat sin verksamhet efter 31 december 2013 eller är fullständigt avskrivna. Alternativet blir alltså att plöja ner grödan i marken och inte producera biogas och därmed inte ersätta fossil energi.

Jordbruksverket vill gärna diskutera vidare med Miljö- och energidepartementet kring hur vi kan använda jordbruksråvaror till förnybar energi samt de hinder och kostnader som EU-reglerna medför för biodrivmedel idag.

I detta ärende har divisionsdirektören Håkan Henrikson beslutat. Camilla L. Tolke har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också tf. chefsjuristen Anders Swahnberg, Lena Niemi Hjulfors, Stina Nilsson, Olof Johansson och Martin Sjödahl deltagit.

Håkan Henrikson

Camilla L. Tolke

Jordbruksverket skickar kopia för kännedom till:

Näringsdepartementet

christina.nordenbladh@regeringskansliet.se

Bilaga:

Jordbruksverkets yttrande om anläggningsbesked (ert dnr M2015/3227/R, vårt dnr 4.5.17 - 9003/2015)